

Kunstmesttekort dreigt door afwachterende boeren

Copyright foto

▲ De voorraad kunstmest bij de fabrikanten is laag omdat ze de productie hebben stilgelegd na het wegvalen van de vraag.

In het laatste kwartaal van 2008 viel de kunstmestmarkt stil. De vraag nam sterk af. Kunstmestfabrikanten reageerden met een productievermindering. BASF in Antwerpen, Yara in Sluiskil en Zuidchemie in Sas van Gent sloten tijdelijk hun locaties. Het gevolg is dat de voorraden bij handelaren en boeren kleiner zijn dan in voorgaande jaren.

Piet Jan Voorwinden van de internationale kunstmesthandel Triferto in Doetinchem vindt de kleinere voorraden zorgelijk. Als het weer omslaat, wil iedereen het land op om kunstmest te strooien. Voorwinden verwacht dan logistieke problemen. „Gewoonlijk ligt rond de kerstdagen 35 procent van de kunstmestvoorraad bij de boeren. Dat is nu fors minder.” Afhankelijk van het weer verwacht Henk Frederiks van Agerland ook logistieke problemen. „Als het weer in één keer omslaat en de

omstandigheden zijn gunstig voor het kunstmest strooien, wil iedereen het land op. Dan verwacht ik logistieke problemen. Begint het voorjaar kwakkelend, dan kan het probleem minder groot zijn.”

Scherpe prijs

De productie van kunstmest is een jaarrond systeem. Als in het proces een schakel hapert of uitvalt, is dat later in de keten merkbaar. In juli en augustus bieden de fabrikanten handelaren kunstmest aan voor een scherpe prijs. De opslagcapaciteit bij de fabrieken is onvoldoende om zelf grote voorraden te kunnen aanleggen. Dat is de reden dat een groot deel van de kunstmest in de zomer aan handelaren wordt verkocht. Een deel daarvan gaat in de opslag, een ander deel wordt gedistribueerd. Dit proces gaat door tot in het voorjaar. Volgens Frederiks ligt de piek in de weken 12 en 13. Minder vraag naar kunstmest bracht de markt tot stilstand. De rem werd op het productieproces gezet. „Er is duidelijk minder geproduceerd, er is een gat ontstaan”, legt Voorwinden uit. „Ik verwacht dat in de piekperiode niet iedereen op tijd bediend kan worden. Een later tijdstip van bemesting is dan een feit. Mét het risico dat de opbrengst en de kwaliteit van het gewas minder zijn. Bij het stilleggen van de productie voor een maand ontstaat een gat dat niet meer te dichten is.” Frederiks benadrukt ook de doorlooptijd naar de telers. „Als de fabriek weer op volle toeren draait, is de capaci-

teit groot. Maar dan moet het nog naar de boeren, dat is de bottleneck. Grote hoeveelheden kunstmest in korte tijd naar eindgebruikers transporteren is vrij moeilijk.”

Prijzdaling

Vorig jaar stegen de kunstmestprijzen maandelijks, terwijl de brandstofprijzen al daalden. Boeren gokten op prijsverlaging en plaatsten geen orders. Verder speelt de financiële malaise een rol. De criteria voor kredietverstrekking zijn aangescherpt. Daardoor krijgen boeren de financiering niet altijd rond. Eind 2008 daalden in diverse Europese landen de prijzen van stikstofmeststoffen. CZAV, Agri-firm en Agerland volgden en verlaagden in februari de prijzen met ruim 25 procent. Volgens Ko Francke, directeur van CZAV, heeft een aantal telers de hoop dat meststoffen nóg verder in prijs zullen dalen. Francke verwacht dat niet, althans niet op de korte termijn. Frederiks is eenzelfde mening toegedaan. Volgens hem kan de prijs op de langere termijn nog wel zakken. De geruchten dat Nederlandse telers bezuinigen op meststoffen bevestigen Francke en Frederiks niet. „Wachten op lagere prijzen lijkt mij niet reëel. Er moet toch bemest worden. Niet bemesten gaat ten koste van opbrengst en kwaliteit”, vat Francke het probleem samen. „Telers weten heel goed dat het gewas N, P en K nodig heeft. Misschien wordt er minder fosfaat en kalium gestrooid, stikstof is noodzakelijk om een goede opbrengst te krijgen”, doceert Frederiks.

Financiële malaise

Bezuiniging op meststoffen is niet de reden dat telers wachten met het opbouwen van de kunstmestvoorraad. Volgens Voorwinden zijn de hoge prijzen van kunstmest in het afgelopen jaar en de financiële malaise de oorzaak van de afnemende vraag kunstmest. „Zowel telers als handelaren willen de risico's zo laag mogelijk houden. Ze hopen op lagere prijzen en willen geen grote voorraden. Ondanks de prijsverlaging van vooral KAS is de run op de meststof niet groot. Telers blijven afwachten.” Yara Benelux laat weten dat het probleem van de voorraad onderschat wordt. De voorraad bij de fabrikant is kleiner dan vorig jaar. Als telers blijven wachten, kan er een situatie ontstaan dat niet aan de vraag voldaan kan worden. Ko Francke verwacht geen problemen. „In het zuidwesten van Nederland hebben wij een apart systeem wat de distributie van kunstmest betreft. Op de eilanden zijn 25 tot 30 vestigingen, waar de telers kunstmest kunnen halen. In samenwerking met onze adviseurs maken ze bouwplannen met bijbehorende bemestingsplannen. Aan de hand van die plannen worden orders geplaatst.” In tegenstelling tot Frederiks en Voorwinden verwacht Francke geen problemen met de voorraad in het zuidwesten van Nederland. „Hoe dat in andere delen van Nederland is, kan ik niet beoordelen.”